

Istorija i teorija sporta i fizičkog vaspitanja

- FIZIČKA KULTURA U SREDNJEM VEKU
- (PLEMIĆI, KMETOVI, GRAĐANI);
- FIZIČKA KULTURA U NOVOM VEKU
- FILANTROPIZAM,
- GIMNASTIČKI SISTEMI

Doc. dr Jovan Vuković

Opšte karakteristike feudalnog društva;
Fizička kultura u dobu ranog feudalizma;
Fizička kultura u doba razvijenog i poznog feudalizma

- Period ranog feudalizma (V-XI veka)
- Period razvijenog feudalizma (XI-XV veka)
- Period poznog feudalizma (XV-XVIII veka)
- gramatika, retorika i dijalektika
- aritmetika, geometrija, astronomija i muzika
- konjanici-vitezovi
- viteški turniri

Fizičko vaspitanje

Viteški turniri

Oblici fizičkog vaspitanja

- XII vek galske igre
- Takmičenja u grupama
- Takmičenja u parovima
- Lov
- Konjičke igre
- Polo

Obrazovanje i fizičko vaspitanje seljaka kmetova

Fizička kultura u doba poznog feudalizma (XV-XVIII vek)

- Takmičenja (rvanje, ples, borba palicama, veslanje, narodne igre)
- Fizička kultura=tradicija
- Pozni feudalizam
- Vojnička priprema u gradovima
- Višak slobodnog vremena = organizacija zabavnih igara
- Igre sa loptom
- Preteča fudbala
- Borbe sa životinjama
- Otvaranje gradskih škola
- Pojava gimnastike (Vežbanja)

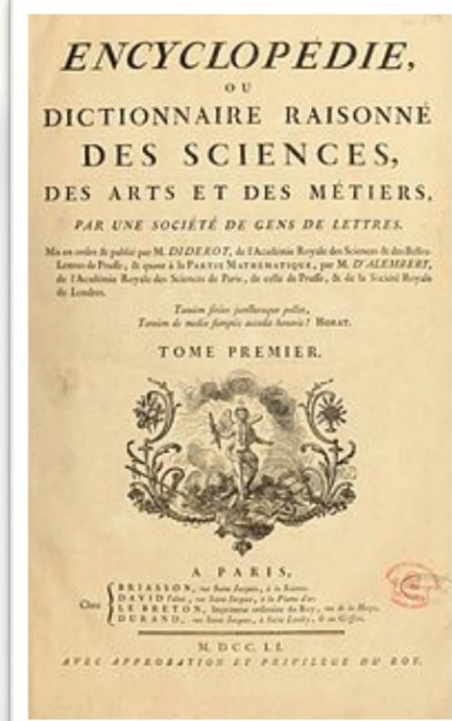
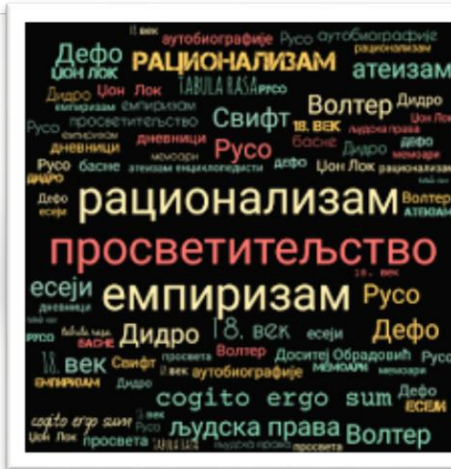
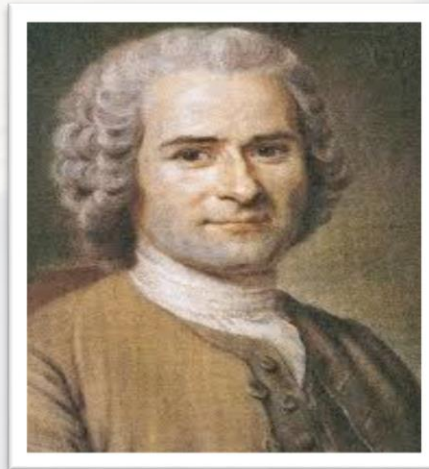
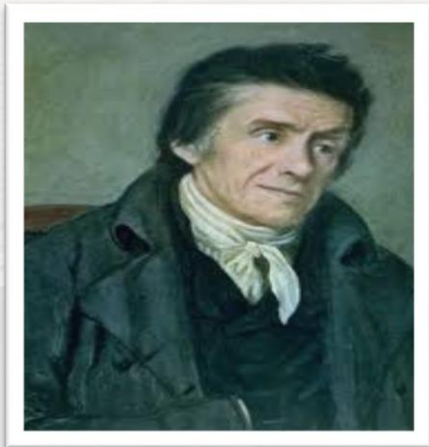
FIZIČKA KULTURA U NOVOM VEKU (FILANTROPIZAM, GIMNASTIČKI SISTEMI)

- Veliki svetski pronalasci (barut, busola, hartija, štamparija)
- Čovek u centru pažnje umetnika, mislioca, pedagoga
- Humanizam i renesansa, reformacija
- Harmonijski razvoj tela i duha
- Uzor dostignuća antičke Grčke i Rima
- Umetnici, pisci, pedagozi – o značaju vežbanja
- Vergerio, Rambaldoni, Roterdamski, Rable, Luter
- Malakaster, Komenski, Lok

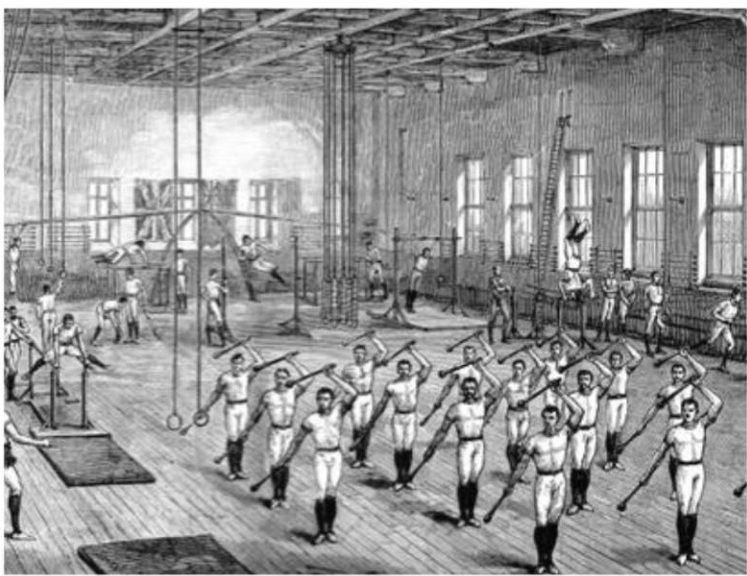
Doba prosvetitelja, enciklopedista i filantropista

Prosvetiteljstvo

- XVIII vek
- Doba prosvetećenosti
- Nastao u Engleskoj i Francuskoj
- Filantropizam (Nemačka)
- Enciklopedisti (Didro, Volter, Montesjkje, Ruso)
- Dela Rusoa iz oblasti pedagogije
- Vaspitna institucija = Filantropinum
- Filantropi: Bazedov, Velke, Salcman, Guts Muts
- Johan Hajnrlih Pestaloci – pedagog, preteča savremenog fizičkog vaspitanja
- Razvoj fizičkog vaspitanja kao integralnog dela opšteg vaspitanja

Razvoj nacionalnih gimnastičkih sistema u Evropi u XIX veku

- Novi oblici fizičkog vaspitanja
- Uticaji Guts Mutsa, Pestalocija
- Nemački, Švedski, Francuski, Češki sistemi gimnastike
- Engleski sistem sporta

Cilj: zdrava, snažna, moralno čvrsta omladina

Nemački sistem gimnastike

- Kant, Nimejer, Rihter, Arnd - za laganje za fizičko vežbanje
- Fridrih Ludvig Jan – osnivač nemačkog gimnastičkog sistema
- Turnerski sistem
- Sprave: horizontalna greda, razboj, vratilo, konopci, stabla za vježbe ravnoteže
- Ernest Ajzelen, Janov nasljednik
- Adolf Špis – školsko fizičko vas pitanje kao obavezan predmet
- Školovanje stručnog kadra iz oblasti fizičkog vaspitanja

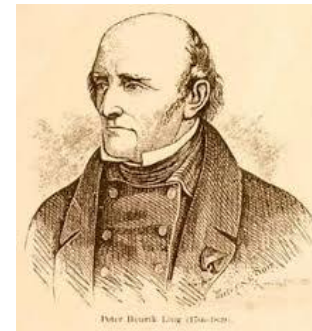

Švedski sistem gimnastike

- Severni gimnastički sistem
- Higijenska gimnastika
- Per Henrik Ling – osnivač švedskog gimnastičkog sistema
- Nove sprave: drveni konj, jarbol, drvena greda, kon opci, motke, lestve
- I danas u upotrebi: švedski sto, sanduk, klup, lestve, ripstoli

Podela gimnastike prema Lingu:

1. Pedagoška
  2. Vojnička
  3. Medicinska
  4. Estetska
-
- Sledbenici Linga: Branting, Hjalmar Ling, Torngren, Balk

Engleski sistem sporta

- Kraj XVII, početak XVIII veka
- Takmičenja u atletici i boksu
- Krvavi sport
- Fudbal, kriket, veslanje
- Sportski magazini i novine

Podela sporta:

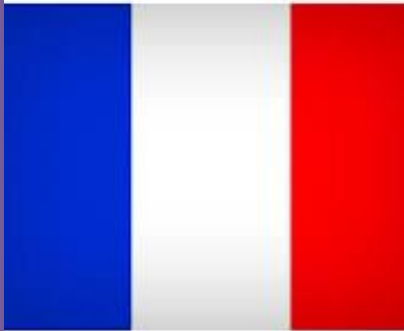
1. Patronažni
2. Džentlmenski
3. Školski ili univerzitetski
4. Građanski

- Tomas Arnold – reformator školstva i profesor na koledžu
- Uvodi obavezne sportske aktivnosti studenata

Podela sporta prema Arnoldu:

1. Profesionalni
2. Školski ili univerzitetski
3. Amaterski

Francuski gimnastički sistem

- Velika uloga prosvetitelja i lekara u stvaranju sistema

J.C. Tiso: Fizička aktivnost može po svom delovanju da zameni svaki lek, ali sva lekarska sredstva sve ta ne mogu da zamene fizičku aktivnost

- Francisko Amoros – utemeljivač sistema
- Uvođenje zdravstvenog (fiziološkog) kartona

Podela gimnastike prema Amorosu:

1. Građanska i zanatska
2. Vojna
3. Medicinska
4. Scenska ili akrobatska

- Otvaranje škola za gimnastiku širom Francuske (Žoanvil, Klini)

Interesovanje za vežbanje se u kasnijem periodu povećavalo

- Sledbenici: Žorž Eber i Žorž Demeni

Češki sistem gimnastike

Češki, sokolski ili Tiršov sistem

Druga polovina XIX veka (1862.)

Miroslav Tirš – utemeljivač sistema

Otpor germanizaciji

Ideja o imenu „SOKO“, pronađena u srpskim narodnim pjesmama

Moto – jednakost i bratstvo

Podjela vežbi prema Tiršu:

1. Proste vežbe
2. Vežbe na spravama
3. Grupne vežbe
4. Borilačke vežbe

Širenje SOKOLSTVA širom slovenskih zemalja

Organizacija SLETOVA (masovnog vežbanja)

Formiranje sportskih klubova: veslački, fudbalski, hokejaški...

Nov sport za žene HAZENA (sličan rukometu)

+

0

Istorija i teorija sporta i fizičkog vaspitanja

•

- HVALA NA PAŽNJI !!!
  - Doc. dr Jovan Vuković
-